

6

FELSEFE 10 · 1. ÜNİTE · 6. konu

Felsefenin Bireysel ve Toplumsal İşlevi

Felsefe sana ve topluma ne kazandırır?

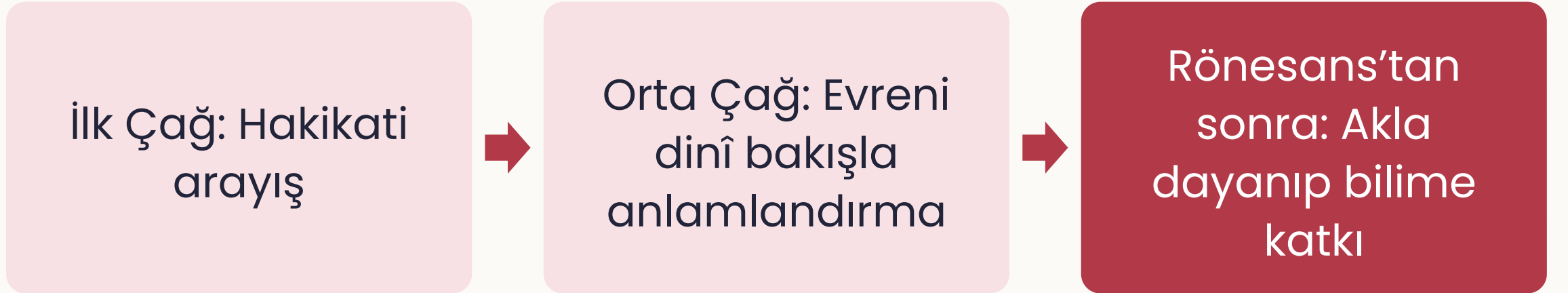
"Felsefe ne işe yarar?" sorusunu düşünmek de felsefedir

Örnek

Biri sorar: "Felsefe dersi ne işine yarayacak?" Cevap verebilmek için önce şunu sorman gerekir: "Bir şeyin işe yaraması ne demek?"

Bu soruyu ciddiye aldığında zaten felsefe yapıyorsundur.

Felsefenin görevi çağdan çağa değişti

Hakikat: bir şeyin gerçekte ne olduğuna dair doğru bilgi.

Değişmeyen bir şey var: Felsefe insanı düşünmeye yöneltir

Felsefe insanı düşünmeye, sorgulamaya ve anlamaya yöneltir.

Geniş bir bakış açısı kazandırır; insan kendini ve çevresini tanır.

Böylece bireyin ve toplumun gelişmesine katkıda bulunur.

Bir zincir mesaj karşısında durup sorabilirsin

Örnek

"Bu haberi herkese gönder, yoksa çok geç olacak!" Durup sorarsın: Bunu kim yazdı? Neye dayanarak söylüyor? Başka türlü açıklanabilir mi?

Sonra kararı sen verirsin: göndermek, göndermemek ya da önce doğrulamak.

Felsefi düşünme bir soruna farklı yollardan bakmanı sağlar

Seçenek üretmek

Bir soruna tek
çözümle
yetinmemek

Farklı bakış açıları

Olayları farklı
yerlerden
değerlendirip karar
vermek

Eleştirel düşünme

Bilginin
doğruluğunu tartıp
gerekçeli karar
vermek

Doğruya başkası değil, sen karar verirsin

Akıl yürütme

Bilinenlerden hareketle yeni bir sonuca ulaşmak

Kendi kararın

Bir düşüncenin doğru mu yanlış mı olduğuna kendin karar vermek

Fark etmek

Kendi söylediklerinin de her zaman doğru olmayabileceğini görmek

Kararını sağlam bir gerekçeye dayandırırsın

Gerekçe

Bir düşünceyi ya da kararı destekleyen, onun neden kabul edilmesi gerektiğini gösteren dayanaktır.

Ama sonucun değişebileceğini de bilirsin: Yeni bir bilgi çıkarsa onu yeniden değerlendirirsin.

Bu etkiyi ölçmeye çalışan araştırmalar da var

2007

Dundee Üniversitesinin yaptığı bir araştırmaya göre felsefi düşünme, öğrencilerin IQ puanını 6,5 puan yükseltmiştir.

Bireysel işlev: felsefenin kişinin düşünme, karar verme ve kendini anlama biçimine katkısı.

Düşünmek bazen bütün bir toplumun ortak işidir

Toplumsal işlev

Felsefenin toplumun ortak sorunlarını tartışmaya, birlikte düşünme kültürüne ve toplumsal gelişmeye katkısıdır.

Üç örnek: dünya, üniversite ve meslek grubu.

Kasımın üçüncü perşembesi birçok ülkede felsefe konuşulur

UNESCO

UNESCO 20 Kasım 2002'de Dünya Felsefe Günü'nü ilan etti. Her yıl bir tema seçilir. 2013'ün teması: "Kapsayıcı Toplamlar, Sürdürülebilir Bir Gezegen".

O yılki panelde toplumun kıyısında kalanların yaşadığı zorluklar tartışıldı.

2013'te iki kavram öne çıktı

Sosyal adalet

Hak, fırsat ve imkânların bireyler arasında adil biçimde paylaşılması

ve

Kapsayıcılık

Toplumun hiçbir kesiminin dışarıda bırakılmadan hayata eşit katılması

UNESCO, eşitsizlikleri azaltmada ve herkesi kapsayan bir gelecek kurmada felsefenin rolünü öne çıkardı.

Çocuklar bir masada birlikte düşünmeyi öğrenir

Atölye

Pamukkale Üniversitesi Çocuk Üniversitesinde 11-13 yaşındaki çocuklar günlük hayattan kavramları tartıştı, görüşlerini temellendirdi.

Atölyenin adı: "Çocuklar İçin Felsefe Atölyesi: Düşünüyorum, O Hâlde Mutluyum"

Erken yaşta felsefe, düşünme kültürünü güçlendirir

Çocuklar İçin Felsefe (P4C)

Çocukların bir hikâye, soru ya da kavram üzerine birlikte düşünerek görüşlerini gerekçelendirmeyi öğrendiği eğitim yaklaşımıdır.

Yaratıcı, eleştirel ve iş birliğine dayalı düşünme becerileri gelişir.

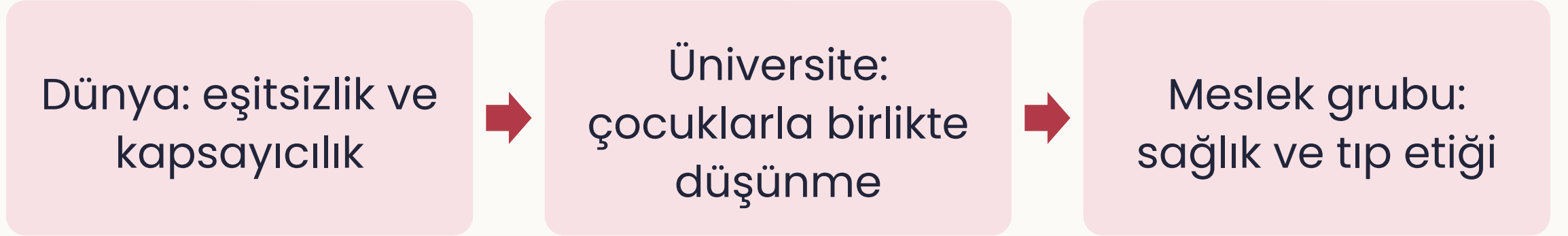
Felsefe sağlık tartışmalarında da yer alır

2025

5. Felsefe ve Sağlık Sempozyumu 31 Mayıs 2025'te Manisa Celal Bayar Üniversitesinin ev sahipliğinde yapıldı; sağlık beden, zihin ve ruh bütünlüğüyle ele alındı.

Tıp etiği (tıpta doğru ve yanlış sorularını ele alan alan), yapay zekânın tıpta doğru kullanımı ve sağlık hakkı tartışıldı.

Üç örnekte de felsefe sınıfın dışına taşınır

Felsefenin toplumsal işlevi bu ortak tartışmalarda görünür hâle gelir.

Düşün

**Kendi başına düşünmeyi öğrenen
birinin kazancı ne zaman topluma
ait bir kazanca dönüşür?**

